

Sayı: 35 / HAZİRAN 2021

YANSITMA

*Psikopatoloji ve Projektif Testler
Dergisi*

PROJECTION
Psychopathology and Projective Tests

Bağımlılıklar-I

Dependencies-I

YANSITMA / PROJECTION

Psikopatoloji ve Projektif Testler Dergisi / Journal of Psychopathology and Projective Tests.

Sayı 35, Haziran 2021 / No: 35, June 2021

Yayın Türü / Yerel Süreli Yayın

Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergi

Yılda iki sayı yayınlanır. / *The journal is biannually published*

ISSN / 1305 - 1210

Sahibi / *Owner* Bağlam Yayıncılık San. Tic. A.Ş. adına Hatice Günaydın

Tasarım / *Design* Canan Suner

Sorumlu Yayın Yönetmeni / *Editor in Chief*: Tefrika İkiz

35. Sayı Asistanları / *Editorial Assistant*: İrem Erdem Atak, Özgün Taktakoğlu, Jülide Ceren Yıldırım

Baskı / *Avcı Ofset* (Davutpaşa Cad. İpek İş Merkezi No:6/13 Davutpaşa-Topkapı/İstanbul)

YAYIN KURULU / ADVISORY BOARD

Müge Akbağ (Doç. Dr., Marmara Üniversitesi)

İrem Erdem Atak (Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi)

Catherine Azoulay (Prof. Dr., Paris V Üniversitesi)

Marianne Baudin (Psikanalist)

Catherine Chabert (Prof. Dr., Paris V Üniversitesi)

Jean-Yves Chagnon (Prof. Dr., Paris XIII Üniversitesi)

François David-Camps (Dr. Öğretim Üyesi, Lyon 2 Üniversitesi)

Bengi Düşgör (Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Üniversitesi)

Michele Emmanuelli (Prof. Dr., Paris V Üniversitesi)

Hatice Güneş (Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi)

Defne Tamar Gürol (Prof. Dr. Psikanalist, İstanbul Psikanaliz Derneği)

Simrui İkiz (Dr., Paris XIII Üniversitesi)

Tefrika İkiz (Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi)

Erkan Kalem (Dr., Klinik Psikolog)

Levent Kayaalp (Prof. Dr., Psikiyatr- Psikanalist)

Vehbi Keser (Psikiyatr-Psikanalist)

Elif Koca (Dr. Öğretim Üyesi, Rumeli Üniversitesi)

Françoise Neau (Prof. Dr., Paris V Üniversitesi)

Gökhan Oral (Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi)

Cennet Şafak Öztürk (Dr. Öğretim Üyesi, Adnan Menderes Üniversitesi)

Talat Parman (Doç. Dr., Psikiyatr-Psikanalist)

Bernard Penot (Psikiyatr-Psikanalist)

Marie-Christine Pheulpin (Dr. Öğretim Üyesi, Paris XIII Üniversitesi)

Magali Ravit (Prof. Dr., Lyon 2 Üniversitesi)

Pascal Roman (Prof. Dr., Lausanne Üniversitesi)

Almudena Sanahuja (Prof. Dr., Franche-Comte Üniversitesi)

Elif Yavuz Sever (Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Üniversitesi)

Raşit Tükel (Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi)

Zehra Karaburçak Ünsal (Psikanalist)

Benoit Verdon (Prof. Dr., Paris V Üniversitesi)

Neslihan Zabcı (Dr. Öğretim Üyesi, Maltepe Üniversitesi)

Dergide yer alan yazı, şekil, tablo ve resimlerin bir bölümü veya tamamı izinsiz kopyalanamaz, ya da basılamaz.

Dergiden alıntı yapılacak dergi ve kitapların, dergiyi kaynak olarak belirtmesi gereklidir. Yayınlanan yazıların bilimsel ve etik sorumluluğu yazara aittir.

Any of the articles, tables, figures and pictures are not allowed to be copied completely or partially without authorisation. The journals and books which will quote, have to indicate The Journal as a reference. The articles in the journal are in scientific and ethic responsibility of the authors.

Yazışma Adresi: yansitmadergisi@gmail.com

Abonelik Koşulları: Yurtiçi yıllık (posta ücreti dahil) 50 TL. Yurtdışı yıllık (posta ücreti dahil) 30 Euro.

Banka Hesap No: Garanti Bankası Taksim Şb. TL Hesap No: 6298163 IBAN: TR78 0006 2000 0280 0006 2981 63

Garanti Bankası Taksim Şb. Euro Hesap No: 9092631 IBAN: TR19 0006 2000 0280 0009 0926 31

İÇİNDEKİLER / Contents

SUNU / 9

Presentation

Tevfika İkiz

Derleme Makaleleri / Review Articles

**BAĞIMLILIĞIN BİLİNÇDİŞİ: KLASİK KURAMLAR ÜZERİNE / 9
BİR DERLEME**

The Unconscious of Addiction: A Review of Classical Theories

Berrak Akbalçık, Ayşe Ender Altıntoprak

Araştırma Makaleleri / Research Articles

**BAĞIMLILIK BAĞI: RUHSAL EKONOMİDE BAĞIMLILIK / 15
NESNESİNİN İŞLEMLERİ**

The Link of Dependency: Functions of Psychic Economy

Magali Ravit / Çeviren / Translated by Gizem Kural

**ALKOL VE/VEYA MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU TANISI / 27
KONAN HASTALARDA KENDİNİ DÜZENLEME SİSTEMİNİN
PROJEKTİF TESTLERLE DEĞERLENDİRİLMESİ**

**Assessment of the Self-Regulation System via Projective Tests in Patients
Diagnosed with Alcohol Use and/or Substance Abuse Disorder**

Barışhan Erdoğan, Mine Ergelen, Defne Tamar Gürol

Olgu Sunumları / Case Reports

**İŞ İLİŞKİSİNDE ACI ÇEKMENİN EROTİKLEŞTİRİLMESİ... / 43
PSİKANALİZİN EKONOMİK MODELİNDE BAĞIMLILIK**

Erotisation of Suffering in Relationship to the Work...

Addiction in the Economic Model of Psychoanalysis

Elise Pelladeau / Çeviren / Translated by Zeynep Büyükkeser

BİR “MADDESİZ BAĞIMLILIK” OLARAK BULİMİYA NERVOZA / 57

Bulimia Nervosa as a Dependency without the Substance

Bengi Düşgör

**KUMAR BAĞIMLILIĞININ RORSCHACH TESTİ / 71
ÜZERİNDEN YANSIMALARI**

Reflections of Gambling Addiction Through the Rorschach Test

Ayça Özbattır, Bengi Düşgör

BAĞIMLI ÖZNEİN RUHSAL ÇIKMAZLARI: BİR DİPSOMANİ / 83
VAKASININ PROJEKTİF TESTLER İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

**The Psychic Dead-Ends of Addicted Subject: Evaluation of a
Dipsomania Case by Projective Tests**

Neval Sipahi

BAĞIMLILIKTAN BAĞLANMAYA GİDEN YOLDAKİ / 101
RUHSAL ZORLUKLARIN PROJEKTİF TESTLER ÜZERİNE YANSIMASI

**Reflection of Psychic Difficulties on the Way from Dependency to
Attachment in Projective Tests**

Gülce Atik

YAZIM KURALLARI / 127

Guide for Authors

SUNU

Herkese merhaba,

Salgın nedeniyle geçen yıl tek sayı olarak çıkan dergimizin bu yıl her zamanki düzeyinde iki sayı olarak yayınlanması ile yolumuza devam ediyoruz. Bu iki sayı Bağımlılıklar olarak düşünülmüştür. Bağımlılığın temeli yaşamımızın ilk yıllarından itibaren şekillenmeye başlar. Bir çocuğun özerk olma macerasına başlamasının temeli anneye olan fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarının nasıl karşılandığı ile bağlantılıdır. S. Freud bebeğin yoğun uyananlarla dolu bir dünyada güvenilir bir çevreye olan ihtiyacından bahsederek önemli ötekinin varlığı ve yokluğunda bebeğin gelişimi ve zamanla özerkleşmesi ile bu bağımlılıktan kurtulmanın söz konusu olduğunu belirtir. Anneye bağımlı olduğunu anlayan çocuk, zaman içerisinde yetersizlik duygularının yanı sıra kendisinin tüm güçlülüğünü de fark eder. D. W. Winnicott, bebeğin bu süreçten ayrılması ve bağımsız bir varlık olarak yaşamını devam ettirmesinin önemine dikkat çekmektedir. Bebek erken dönem ilişkisinde içsel süreçleri ile kendi başına kalmayı ve hoşlanılmayan durumlar ile uzlaşmayı sağlayabilecek olgunluğa gelmeyi öğrenecektir. Bu noktada yaşanan travmatik herhangi bir deneyim ilk nesne ile olan bağın zarar görmesine ve sonucunda iyi nesnenin içselleştirilememesine ve yetersiz annesel bakım ile bebeğin ruhsallığında ondan ayrışmada boşluk duygularının derin olarak yaşanmasına neden olacaktır. Buradan hareketle boşluk duyguları, yetersizlik ve benliğin dış ve iç uyananları karşılamadaki yetersizliği kişinin dışardan birtakım maddelere yönelmesine yani bu boşluğu doldurma çabalarına neden olacaktır. Özellikle psikosomatik kuramın önemli kavramlarından olan kendini sakinleştirme süreçleri benliğin bir savunması olarak öne çıkacaktır. Yeni ihtiyaçlar olarak da düşüneceğimiz bu durumda kişinin kendi içsel süreçlerinde gerileme yaşayarak haz arayışının izlerini bulmak yerine, bağımlılık yapıcı maddelerin bu hazı yakalama çalışmalarını baştan kaybedilmiş bir oyun olarak karşımıza çıkacaktır.

Dergimizin bu sayısında derleme, araştırma ve olgu sunumları şeklinde çeşitli psikopatolojilerde bağımlılık sorunsalı değerlendirilmiştir. Yeme bozuklukları, madde ve kumar bağımlılığı ile ilgili olgu sunumları ve yanı sıra iş alanında yazılmış bir makalesinde olgu sunumu ile çalışmanın haz verici yanının yerini nasıl acı ve hastalığa yol açtığı anlatılmıştır.

Ayrıca 2021 dergimiz açısından önemli bir değişim yılı olmaktadır. Artık Yansıtma dergisi hakem kurulunda değişiklik yaparak endeksli dergi olma yolunda çalışmalarını sürdürmektedir. Danışma ve yayın kurullarımızı tekrardan oluşturduk, yeni bir sitemiz açıldı www.yansitmadergisi.com; ilk sayımızdan günümüze kadar olan dergi yazılarının özetlerini de sitemizde bulabileceksiniz.

TEVFİKA İKİZ

BAĞIMLILIĞIN BİLİNÇDİŞİ: KLASİK KURAMLAR ÜZERİNE BİR DERLEME

Berrak Akbalçık*

Ayşe Ender Altıntoprak**

Giriş

Alkol ve madde kullanım bozuklukları, günümüzde artmaya devam eden, oluşumunda biyopsikososyal faktörlerin etkili olduğu bilinen bir hastalıktır. Bireyler, alkol ve maddenin yaratmış olduğu olumsuz etkilere rağmen, bağımlılık döngüsünde saplanıp kalmaktadır. Bu saplanmaya, biyopsikososyal faktörlerin dışında psikanaliz alanındaki kuramcılar nasıl bir bakış açısı getirmiştir? Bu döngüden ‘çıkamamanın’ psikanalitik açıdan bir cevabı var mıdır? Bu derlemenin amacı; bu sorulardan yola çıkarak psikanalitik bağlamda bağımlılığın kökenlerini inceleyerek kuramcılarının görüşlerini ortaya koymaktır.

Alkol ve madde kullanım bozukluklarının, psikodinamik temelleri hakkında birçok kuram bulunmaktadır. Freud’a göre; asıl bağımlılık mastürbasyondur. Madde bağımlılığının ise mastürbasyon bağımlılığının ikamesi ve yeniden inşası olduğunu ortaya koymuştur. Ek olarak, Freud’un anlayışına göre bağımlılık -tıpkı mastürbasyon gibi- ‘başka bir insanla tanışmak’ gibi bir gerekliliği olmayan, bunun yanında her zaman risk faktörü olabilen, öngörmezlikler içerebilen ve korku uyandırabilen bir haz arama yoludur (Wojtynkiewicz, 2018).

Kohut’a göre alkol kullanım bozukluğu (AKB) olan bireylerin iç dünyasında bir boşluk bulunmaktadır. Ayrıca, alkolün boşluk hissini tamamlayan eşsiz bir parça olarak görüldüğünü ve bu etkinin yalnızca birey ‘alkol etkisi’ altındayken sürdüğünü de vurgulamıştır (Can, Anlı ve Evren, 2017).

Kohut, diğer bir görüşünde; narsistik olarak yaralanan kişilerin, alkol ve madde kullanımıyla özgüven ve öz saygı kazandığını ve bunun yanında bu maddeleri sakinleşmek ve ‘yaralanmaktan’ korunmak adına kullandığını öne sürmüştür (Patton, Connor ve Scott, 1982).

Kohut, genel olarak AKB geliştirmiş kişilerin erken çocukluk dönemlerinde annelerinin kendilerinde yaratmış oldukları hayal kırıklıkları ile baş başa kaldıklarını vurgulamıştır. Anneleri çocuklarını anlayamamış, çocuklar dış dünyadan gelen ‘yoğun’ uyaranlarla baş başa kalmış ve anneleri çocuklarını sakinleştirmek konusunda yetersiz kalmıştır. Bu olayların meydana gelmesiyle çocuk, erken dönemde ‘travmatik bir hayal

* Uzman Psikolog, e-posta: berrakakbalcik@gmail.com ORCID: 0000-0002-0462-0106

** Prof. Dr., Öğretim Üyesi, Yaşar Üniversitesi, Psikiyatrist, Psikoterapist, e-posta: ayse.altintoprak@yasar.edu.tr ORCID:0000-0002-3957-2263

Gönderim tarihi: 01.03.2021 Kabul tarihi: 10.06.2021